

§ 18

Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite avoimuusperiaatteesta kaupungin johtajien tapaamisissa

HEL 2016-011747 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Yrjö Hakanen ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan, että kaupungin johtajat ja keskeisissä tehtävissä olevat johtavat viranhaltijat ryhtyisivät pitämään julkista kalenteria tapaamisistaan viiranhoitoon liittyen.

Hallintosäännön IX osan 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa. Jos kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, aloite on esitettävä uudelleen valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä.

Kaupunginvaltuusto palautti 3.5.2017 §:n 213 kohdalla asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi niin, että selvitetään EU-komission avoimen kalenterin kaltaisen kalenterien käyttöönoton mahdollisuus Helsingin pormestarien ja toimialajohtajien viranhoidossa.

EU:n komission avoimuusperiaate

Kaupunginvaltuuston palautuspäätöksessä viitataan Euroopan komission avoimeen kalenteriin. Komissio on 25.11.2014 päättänyt komis-

sion jäsenten ja organisaatioiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien välisiä kokouksia koskevan tiedon julkaisemisesta (2014/839/EU). Perusteluiden 3. kohdassa kerrotaan, että päätös tehdään sen helpottamiseksi, että kansalaiset voivat osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. Sen varmistamiseksi, että päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti SEU-sopimuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti, kansalaisille on tärkeää antaa mahdollisuus saada tietoa siitä, mitä yhteyksiä komission jäsenillä ja heidän kabinettiensa jäsenillä on organisaatioihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Komission jäsenten on päätöksen 1 artiklan mukaan julkistettava tiedot kokouksista, joita pidetään heidän tai heidän kabinettiensa jäsenten ja organisaatioiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien välillä unionin päätöksentekoon ja toimintapolitiikkojen täytäntöönpanoon liittyvistä asioista.

Päätöksen 2 ja 3 artiklassa rajataan kokousten julkistamisvelvollisuuden ulkopuolelle useita asiaryhmiä ja organisaatioita. Näitä ovat muun muassa unionin jäsenmaiden viranomaisten kanssa käydyt neuvottelut, kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen edustajien kokoukset, työmarkkinajärjestöjen, kirkkojen ja elämäkatsomuksellisten ei-tunnustuksellisten järjestöjen tai poliittisten puolueiden edustajien kanssa käydyt kokoukset.

Lisäksi viitaten avoimuusasetukseen päätöksen 4 artiklan 2 kohdassa todetaan: "Tietojen julkaisemisesta voidaan pidättäytyä, jos niiden julkaiseminen saattaisi vahingoittaa jonkin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun edun suojaa, etenkin yksilön elämän, koskemattomuuden tai yksityiselämän, unionin finanssi-, raho- tai talouspolitiikan, markkinavakauden tai arkaluonteisten liiketoimintaa koskevien tietojen, tuomioistuinkäsittelyjen tai tarkastusten, tutkimusten, tilintarkastusten tai muiden hallinnollisten menettelyjen asianmukaisen suorittamisen suojaa tai minkä tahansa muun unionin tasolla tunnustetun tärkeän yleisen edun suojaa."

Kokouksiin osallistuvien henkilöiden nimiä ei julkaista komission virkamiehiä lukuun ottamatta, elleivät he ole antaneet siihen yksiselitteistä suostumustaan.

Tiedot tapaamisista julkaistaan jokaisen komissaarin omalla verkkosivulla kahden viikon kuluessa tapaamisesta. Taulukossa on nähtävissä kunkin tapaamisen päiväys ja paikka, siihen osallistuneet yhteisöt sekä tapaamisen aihepiiri. Komission etusivulle on lisäksi koottu lähiajan tapaamiset kaikkien komissaarien sivuilta.

Tärkeiden yksityisten ja yhteisön intressien suojaamiseksi komissaarien kalenteriin ei viedä tietoa kaikista tapaamisista. Siitä huolimatta

pääsääntö, tapaamisten julkisuus lisää yleisesti hallinnon läpinäkyvyyttä ja ehkäisee komissioon suuntautuvia painostusyrityksiä ja tietojen hankintaa laittomin keinoin.

Käytännöt Suomessa

Valtioneuvoston tai ministeriöiden sivuilla ei julkisteta yksityiskohtaisesti ministerien tai johtavien valtion viranhaltijoiden tapaamisten luetteloa. Tapaamisista kuitenkin usein kerrotaan uutisartikkeleissa, kun tapaamisilla on yleistä mielenkiintoa. Valtioneuvoston kansliassa on käynnissä selvitys tapaamistietojen julkistamiseen liittyvistä näkökohdista.

Suomen muissa suurissa kaupungeissa ei saatujen tietojen mukaan ole ylemmän johdon tapaamisten julkistamisesta kokemuksia eikä suunnitteilla toimenpiteitä. Oulussa kuitenkin kaupunginjohtaja on päättänyt jakaa kaupunginhallitukselle tiedoksi luettelon tapaamistensa osapuolista ja aiheista.

Oikeusministeriön ylläpitämässä aloitepalvelussa on käynnissä 12.10.2017 aloitettu kansalaisaloitteen "Lobbaus läpinäkyväksi" nimenkeruu eduskunnan työjärjestyksen muuttamiseksi siten, että kansanedustajien olisi "ilmoitettava taustatiedot merkittävistä tapaamisistaan sidosryhmien edustajien kanssa keskuskanslian ylläpitämään avoimeen rekisteriin kuukauden kuluessa tapaamisesta. Merkittäväksi tapaamiseksi katsotaan sellaiset kasvotusten tapahtuvat tapaamiset sekä ennakoon sovitut puhelimen tai verkkoyhteyden yli tapahtuvat keskustelut, jotka eivät ole yksinomaan yksityisluonteisia, ja joilla pyritään vaikuttamaan suoraan tai välillisesti toimintaan ja mielipiteisiin edustajana." Nimenkeruu liittyy paljon julkisuutta saaneeseen eduskunnan vierasluettelon avoimuuskeskusteluun.

Avoimuusperiaate Helsingissä

Helsingin uudessa johtamisjärjestelmässä pormestarilla ja apulaispormestareilla sekä kansliapäälliköllä ja toimialajohtajilla on keskeinen rooli toimielinten päätettäväksi tulevien asioiden käsittelyssä. Aloitteessa viitataan mm. kaupungin toimintaan palvelujen järjestäjänä, kaavoittajana, rakennuttajana, kiinteistöjen omistajana ja hankintojen tekijänä.

Helsingin kaupunkistrategian mukaan kaupungin toimintamalli perustuu mahdollisimman suureen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Niinpä aloitteessa tehtyyn ehdotukseen on syytä suhtautua lähtökohtaisesti myönteisesti. Euroopan komission jäsenten kalenterijulkisuutta ei välttämättä kuitenkaan ole pidettävä sellaisenaan parhaana esimerkkinä, koska komission ja kaupungin roolit ja tehtäväkokonaisuudet poikkeavat toisistaan. Lisäksi Suomen valtionhallinnon piirissä on meneillään samaa asiaa koskeva selvitystyö.

17.01.2018

Edellä todettuun viitaten kaupunginhallitus toteaa, että kalenterijulkisuutta koskevalle jatkovalmistelulle on ilmeistä aiheutta. Valmistelun yhteydessä on syytä arvioida ainakin tietosuojasääntelyn vaikutuksia, kaupungin erilaisia mahdollisuuksia antaa toimiohjeita luottamushenkilöille ja viranhaltijoille, kaupungin sisäisten määräysten, kuten hallintosäännön, muutostarpeita ja mahdollisten muutosten ajoitusta, kalenterijulkisuuden teknisiä toteuttamismahdollisuuksia ja julkisuuden toteuttamisen edellyttämiä voimavaroja.

Kaupunginhallitus kehottaa kaupunginkansliaa yhdessä toimialojen kanssa huolehtimaan jatkovalmistelusta niin, että asia voidaan käsitellä kaupunginhallituksessa vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Komission päätös kokouksia koskevan tiedon julkaisemisesta
- 2 Kommissionens beslut om offentliggörande av information om möten

Oheismateriaali

- 1 Hakanen Yrjö ym. valtuustoaloite Kvsto 26.10.2016 asia 9
- 2 EU:n avoimuusasetus 1049/2001
- 3 EU:n avoimuusrekisteri
- 4 EU:n hyvä edunvalvontatapa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 18.12.2017 § 1133

HEL 2016-011747 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

18.04.2017 Ehdotuksen mukaan

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

17.01.2018

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 03.05.2017 § 213

HEL 2016-011747 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

03.05.2017 Palautettiin

Valtuutettu Yrjö Hakanen ehdotti valtuutettu Sami Muttilaisen kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi niin, että selvitetään EU-komission avoimen kalenterin kalenterien käyttöönoton mahdollisuus Helsingin pormestarien ja toimialajohtajien viranhoidossa.

3 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi niin, että selvitetään EU-komission avoimen kalenterin kalenterien käyttöönoton mahdollisuus Helsingin pormestarien ja toimialajohtajien viranhoidossa.

Jaa-äännet: 34

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Timo Elo, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Eero Heinäluoma, Fatbardhe Hetemaj, Maritta Hyvärinen, Katja Ivanitskiy, Helena Kantola, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Björn Månsson, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Pia Pakarinen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Osmo Soininvaara, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Pertti Villo

Ei-äännet: 40

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Sirkku Ingervo, Jukka Järvinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Otto Lehtipuu, Harri Lindell, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Terhi Mäki, Sari Mäkimmattila, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Leo Stranius, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Tyhjä: 4

Pentti Arajärvi, Ville Jalovaara, Tarja Kantola, Heimo Laaksonen

Poissa: 7

Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Suzan Ikävalko, Jan D Oker-Blom, Mari Puoskari, Olli Sademies, Sanna Vesikansa

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi